

& pro Confessariis sollicitantibus; de quo fuit actum
et in secundo tomo.

APPENDIX XLI.

Nonanda quadam de denunciacionibus.

Clarissimam sententiam quod ordinatus non
accipit nisi auctoritate superioris, & non possit denunciarum
faulius correccio; fieri statim potest denunciarum; multo
magis si nocturna praevideatur.

Prelato precipienti denuntianti ante correptionem
putat Ang. Ver. de nunc. §. 20. & Nayar. cap. Inter
verba concil. & cap. perfecta num. 384. obediead
esse si intelligatur de secreta denunciatione. Alii tamen
contra sententiam in Sylv. ver. correlative qu. 8. S. Thom.
2. 2. ques. 33. art. 7. ad 5. Sayyela reg. lib. 11. cap. 4
num. 13. docentes huiusmodi praeceptum intelligendum
esse falso ordine Charitatis fraternae contra quem si
Prelatus expresse precipiat, peccate mortaliter ipsum,
& denuntiantem.

3. Prelato discreto licet ante correptionem denun-
tiare docet Ricard. in 4. disp. 19. art. 4. ques. 1. Re-
ctius id negant alii ut Sot. de reg. Secr. memb. 26. qu. 4.
dub. 3. B. Med. lib. 1. cap. 14. §. 16. fuit Sayl. cap. 4.
et plurimos referentes.

4. Peccatum mortale, ut heres, prodicio, &
denuntiandum est non premisa correccio. S. Thom.
art. 7. cit. ad 2. & quod. i. art. 16. in resp. 39. Deltrius lib. 5.
feli. 4. ver. sexto tenetur. Idem cum est in dictione
tertii Sylv. ver. denunciatio quod 4. Sot. ubi supra,
dub. 3. Nav. cap. 18. a num. 25. num. 33. & de
accus. confe. 2. B. Med. ubi supra, & com.

C A P U T III.

DE HORIS CANONICIS.

422 H ORE Canonica, hoc est per Sanctos' Cano-
nem distributa, & status horis prefixa;
sunt septem: Laudes cum Matutino computantur pro
una hora: Cujus numeri iuxta significatio declaratur per sequentes versus.

423 Heo sunt, septem propter quod psallimus horis,
Matutina ligat Christum, qui criminis purgat. Prima
replet spissi. Causam dat Tertia mortis. Sexta Cru-
ci noctis. Laus eius Nonna biperit. Vespera deponit.
Tansu completa reponit.

A D H O R A S

424 S UB mortali tenentur confitenti in Sacra punc-
to Subdiaconatu, Beneficiati, & Religiosi
Choriste Ordinis Minorum, quos Regula obligat & die
professionis, v. tom. 3. num. 120. & 141.

425 Omissio divini Officii est peccatum contra Re-
ligionem. Omissio unius horae, aut pars notabilis, est
mortalis. Omissio unius Psalmi, aut Lectio, est
parva materia. Licit non sit necesse, confituti est ex-
primere numerum horarum eodem die omissarum ob-
penitentiam imponendam.

RELIGIOSI CHORISTAE, ET MONIALES
CHORO ADDICTAE

426 N on obligat ex vi Regule, tenentur sub mor-
tali ad horas privatas, si choro desint; et
confutandis obligante ad mortale. Com.

427 Ad illud non tenentur Religiosi ad tritimes

dannati, quia sanguis, & status illos excusat, Men-
do num. 38.

428 Matis argumentum, quod ad oppositum potest
adduci, est Constitut. Eugen. IV. nonis Febr. 1456.

incip. Ordinis rur. ubi habetur: Insper cum Dilectus

filiis Frater Joan. de Capistrano, rursus in Vicariatus offi-

cio praedecessor, declaraverit; quoniam in Regula prima Bea-

ta Clara continetur censum, & tria precepta regula-

ria, in quorum transgressione Moniales, sive Sorores

professa peccatum mortale incurram, idque nimis durum,

& scrupulosum judicemus, auctoritate, & tenore presen-
tium declaramus, & volumus, quod in nullis predictis
transgressione, praterquam eorum quatuor, que con-
cernunt principalia vota obedientie, scilicet pauperiaris,
capitatis, & clausura, & super electione Abbatis, &
depositione, peccatum mortale incurram. Et cum unum
ex relatis praecepis sit divinum Officium, ideo Clarissi
non videtur ad illud obligatae privatum sub mortali.
Qui valde faver disposilio Julii II. 10. Augusti 1504.
apud Rodriq. rom. 1.

429 Resp. Eugenii, & Julianum solidum dispositio
ne de praeceptis obligationibus, & confutandis Claris-
sis particularibus, quibus ultra vires erant gravatae;
minime de confutandis cunctis Religiosis utriusque se-
cundum communis, qualis est de recitandis horis privatis.
Qqa ratione nemo audet dicere, confutandinem absis-
tione sentiunt, in Sylv. ver. correlative qu. 8. S. Thom.
2. 2. ques. 33. art. 7. ad 5. Sayyela reg. lib. 11. cap. 4
num. 13. docentes huiusmodi praeceptum intelligendum
esse falso ordine Charitatis fraternae contra quem si
Prelatus expresse precipiat, peccate mortaliter ipsum,
& denuntiantem.

Hinc Fr. D. Martinus Archiepiscopus Panormitanus
in sua Pastorali ad Moniales omnes Urbis, & Diocesis
Panormitanas 20. Maii 1651, contraria opinio-
nem vocat inventam à patre mendaci.

430 Innoc. IV. per Bullam 10. apud Peliz. cap. 6.
num. 16. concessi Monialibus sub eis Fratrum Minorum
degeneribus, & per communicationem alis, ut ex-
rationabili causa possit Officium converfarum recitate,
& sic satisfacere, per haec verba: Et que occasione ra-
tionabili non possint legendo dicere horas suas, litteras
eis, sicut alii Sorores, dicere Pater noster.

Causa rationabili est, si sit gravi, & justo nego-
tio occupata, si sit nimis scrupulosa, si capitii indis-
positionem patiatur, si nesciat expedire legere; hec
tamen curare debet, ut dicat; ita ut rationabili cau-
sa cessante, redcat ad horas.

431 Hac prudentia uti poterit Confessarius in iis,
aut similibus causis, maximè in dubio necessitatibus.

Monialis autem eis ex iusta causa fuit communarium
Officium Divinum a Pater, seu ad Officium conver-
farum, si hoc omittat, non peccat mortaliter, Peliz.
et. quis obligatio sub mortali est ad horas canonicas.
Nec Officium converfarum conversa obligat sub mor-
tali. Vide de communione voti.

432 Capellani primarii Monialium, qui quotidie,
& ordinatis in eam Ecclesias celebrant, posunt de
eum Sanctis recitare, ut conformentur Missae; uti
tamen debet Breviarium Romano, cui per se sunt
obligati. Gobat. tom. 1. tractat. 5. cap. 23. num. 625.
vid. tom. 3. pag. 647. num. 342.

DE MODO RECITANDI.

433 R ecitatio debet esse vocalis, ut verba voce ex-
primantur, licet ab aliis non audiatur; quia
obligatio est de oratione vocali. Unde non sufficit,
si mentaliter soli percurrat. Sufficit, si se ipsum per-
cipiat; nec hoc requiritur, si sit surdus.

434 Requiritur intentio orandi, sed sufficit, quod
sit intentio Deum colendi, vel Deo vacandi, & quod
sit habita in principio recitationis. Ex oratione tres
orientur fructus, meritum, imperatio, & refectio; ad
meritum, & interpretationem sufficit illa prima intentio
tame; unde distinctions involuntariae, que inter oran-
dum solent contingere, priores duos fructus minimè
impedit; tunc enim sufficit intentio implicita, &
virtualis, prima videlicet non retrahata, sed perdit-
rans in ipsa recitatione, que in virtute illius prima
intentio habetur. Ad refractionem verbi spiritualem
non sufficit illa prima intentio, nec attentione, sed re-
quiritur continua, licet sufficiat dicta; & non re-
quiritur refexio, quam scilicet quis revera habeat,
quamvis non advertat habere, ut in tom. 3. pag. 626.
numer. 213.

435 Officium non attenditur in oratione vocali,
sed solum in mentali, de qua Apost. 1. ad Corin. 14.
Si ore lingua, mens mea sine fratre est.

436 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

437 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

438 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

439 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

440 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

441 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

442 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

443 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

444 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

445 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

446 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

447 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

448 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

449 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

450 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

451 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

452 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

453 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

454 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

455 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

456 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

457 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

458 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

459 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

460 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

461 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

462 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

463 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

464 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

465 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

466 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

467 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

468 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

469 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

470 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

471 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

472 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

473 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

474 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

475 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

476 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

477 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

478 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

479 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

480 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

481 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

482 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

483 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

484 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

485 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

486 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

487 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

488 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

489 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

490 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

491 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

492 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

493 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

494 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

495 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

496 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

497 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

498 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

499 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

500 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

501 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

502 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

503 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

504 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

505 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

506 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

507 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

508 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

509 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

510 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

511 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

512 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

513 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

514 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

515 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

516 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

517 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

518 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

519 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

520 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

521 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

522 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

523 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

524 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

525 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

526 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

527 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

528 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

529 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

530 Officium recitari debet atriante, clarke, & devoto.

legitimum, sicut & superiorum dispensare posse, non est dubium.

458 Lucas, & qui oculis laborat, si timer legendi vixum pauperrim dependeret, non obligatur ad Officium legendum. Ipse tamen sicut & excus, tenetur recitate. Partem illam, quam memories sciri sequitur ex n. 452.

459 In privata recitatione Matutinum & Laudes ex iam praeflata confutudine licet recitari possunt duabus horis post meridiem diei precedentis, ut ad eam circiter horam post ortum Solis diei sequentis. Prima, Tertia, Sexta, & Nona ab aurora usque ad meridiem. Vespera & Completorium a metidie usque ad semihoram circiter post Solis occasum, Com.

460 Si autem intra eundem diem recitetur eo intervallo, quod intercedit inter medium noctis praecedens, & medium noctis sequens, quo praeceptum datur, non in suis horis, ut supra, est peccatum veniale, & nullum aliquam existente causa; causa ex Diana in Summa, esse potest major devotione, aut periculum supervenientis occupationis, vel in studio, quia tempus illud verspertinus est inepsum studis.

461 Qui incipit recitare Officium diei praesentis media hora ante medium noctis dii sequens, tenetur recitare quantum potest per eam medianam horam, juxta dicta à num. 454. (nisi somno, aut vaporibus mens sit ita occupata, ut sit redditus impotens) quia adhuc praeceptum durat. Data autem media nocte, confutus est, & melius, si prosequatur; sed ad id non tenetur, nec satisfacit, qui tunc cessat praeceptum, quod quidem est ita affixum diei, ut eo adaptum non possit. Unde solum peccavit in causa, si voluntarie, & sine legitima causa se reduxit ad eam horam, juxta dicenda de auditione Missæ, & Jenitio.

OFFICIUM DEFUNCTORUM, ET VIRGINIS.

462 Psalmi Poenitentiales, & Graduales non obligant etiam in Choro; quia S. Pius Quintus per Bullam Quod à nobis 1568. pro uteribus Breviario Romano ab ipso tradito abstulit obligationem; concedit indulgentiam centum dieorum recitandis Officium Defunctorum, & Virginis; quinquaginta autem recitabilius Psalmos Poenitentiales, & Graduales, diebus à Rubricis prescriptis. Reliquos verò, qui non uteruntur Breviario Romano, uti sunt Patres Ordinis Predicatorum, Carmelitas, &c. Pius Quintus reliqui prouisit confutudinibus.

463 In Ordine Predicatorum confutudo non obligat sub culpa, ut rectè docet, & probat Donatus to. 3. tract. 13. quæst. 48.

464 Moniales S. Clare tenentur quodam divinum Officium ritui Fratrum Minorum se conformare, ac proxime non tenetur ad Officium Defunctorum, &c. nisi temporibus ex Ordinario Romano statuit, quia tunc solum Fratris Minorum tenetur: idque neque sub culpa, ut dictum est, excepto die Defunctorum. Urb. IV. in 2. Regula, & clariss. Leo X. 29. Martii 1515. apud Bullam Rode. Bulla 46. Cum sicut nobis.

465 Officium autem Defunctorum die animarum, Litanie Rogationum, & D. Matci obligant sub mortali eos, qui uteruntur Breviario Romano, ita tenetur recitare privativi, qui in Choro defunt, & processioni, & si Beneficiati, tenentur ad restitutionem fructuum pro rata: quia sunt pars Officii diei. Donatus cit. quæst. 49. & 47. cum communiori. Quamvis plures cum Peliz. de Monial. cap. 6. num. 19. tenent, Litania non obligare.

466 Qui vero non uteruntur Breviario Romano, staze debent confutudinem suarum Ecclesiarum.

467 In Ordine Predicatorum à viis doctis ejusdem audio confutudinem pariter ad Litanias non obligare.

Q U A R E S I .

468 An Moniales S. P. Dominici tenentur sub mortali ad Officium Defunctorum semel in hebdomada recessum? V

Iteur, quod tenentur: quia Fratres Predicatorum tenentur, & ipse ad eorum ritum se obligaverunt.

469 Respondeo non teneri ad illud sub culpa. Ratio est: quia præceptum non est presumendum, sed debet certè constare, ut in num. 43. & 176. In casu no-

dum non constat, sed evidenter constat non adesse pro Monialibus.

Quia Moniales se obligaverunt ad Officium divinum, & Suffragia, quæ exprimitur in Regula: in Regula autem nulla sit mentio de recentio Officio defunctorum semel in hebdomada recitando, ut constat ex primo, & tertio Capitulo, in quibus agitur de Officio Divino, & Suffragia. Unde ad Ritum tenentur, qui est accessorius Officio ordinariae in Regula prescripto.

470 Corroboretur: quia Moniales se obligaverunt, & obligant ad Regulam, seu constitutions Regulae, minime ad statuta Capitulorum generalium; Regulam namque proficitur, non statuta: Officium autem Defunctorum non est de Regula, sed de statuto Capituli Generalis de anno 1551.

471 Quod statutum nullo pacto potest Moniales ligare, i. ob ratione allata. 2. Quia etiam loquendo de privilegiis, Moniales communicant cum Religiosis viris ejusdem Ordinis solum in favorabilibus, minime in odiosis. Donatus tom. 1. p. 1. tract. 6. qu. 3. Et in re nostra agitur non de privilegiis, sed de odiosis, tempore de onere peccati mortalium: Quia statutum est præcisè editum pro fratribus. Constat tam ex verbis, quam ex fine, & causa motiva.

472 Ex verbis que in dis. 1. de Officio Ecclesiæ c. 1. fol. 14. col. 3. in fine apud Donatum tom. 3. tr. 18. quæst. 47. num. 2. fuit: Item declaramus, quod Fratres tenentur ex præcepto, semel in hebdomada totum Officium defunctorum dicere, cum dici debat in Ecclesiæ, omni antiqua confutudine rationabiliter pretermissa. Ubi per ly Fratres statutum est restrictum ad Fratres: quod si odia sunt restringenda, quoniam poterit diridatur ad Sorores?

473 Ex fine, & causa motiva. Finis enim sicut, ut sic Fratres satisfacerent justitiae, & charitatis pro animabus benefactorum ob elemosynas, & bona Fratibus relata, de quibus vivunt, quod sicut causa motiva; qui finis, & causa non habet locum in Monialibus, qui vivunt minime ex elemosynis à benefactoribus reliquis, sed ex propriis dotibus.

Statutum igitur præcisè Fratres ligat, ut teneantur sub mortali Officium defunctorum semel in hebdomada recitare privativi, si Choro defunt; minime Moniales.

474 Firmatur discursus doctrinae, & historiae.

Doctrinam præberet doctissimus Donatus, super controversias Regularium peccatisimus loco citat. Officium mortuorum videtur infinitus indeterminate pro omnibus benefactoribus, qui non determinant sibi anniversarium; unde videtur teneri ad illud omnia, qui bona illius Ecclesiæ participant. Hoc idem docet S. Thomas in quodlib. 6. art. 10. &c. Semel in Hebdomada, aut singulis dies: dicitur ex eo, quod huiusmodi clericis accipi bona, que fuerint defunctorum, ergo titulo justitia teneret in spiritibus compensare, &c. ac prædictè tenetur per eis Officium defunctorum dicere. Secundum autem dicendum, si clericis absens est à sua Ecclesiæ, & non sit particeps distributionum quotidianarum, &c. Ergo de mente D. Thomas tota obligatio recitandi Officium Defunctorum emanat ex acceptatione fructuum beneficii, qui quidem provenient ex bonis prediectorum, &c.

475 Hinc in Ordine Predicatorum dis. 1. &c. ad præceptum recitandi Officium Defunctorum, &c. qui sit, ut omnes Religiosi Clerici tenentur illud sub mortali semel in septuaginta publicè in Choro recitare, vel privativi, si fuerint impediti Choro interesse, & liquebit ibi. Item declaramus, &c. ubi prosequitur verba statut. ut in num. 47.

476 In igitur finem, & causam motivam unde in Ordine Predicatorum emanaret præmissum unus Officium Defunctorum. Et quia ingeniosus Donatus percepit, ea non habere locum in Monialibus, præcisè Fratres, & in specie Religiosi Clerici studiosè exprefit, non Moniales, quas alias Author tanto pericli haud filiasset.

477 Historiam tradunt Constitutiones ipsa Regule Ordinis Predicatorum ex Editione Barcinonensi anni 1620. dis. 1. c. 1. de Officio Ecclesiæ fol. mibi 14. Et clarius habetur in traductione carmine de latina lingua in vulgarium, edita Panormi anno 1595. ut sequitur.

478 Ob motivum, & finem n. 474. relatum, experverimus tempore in Ordine Predicatorum recitari solitas in Choro nocturnus unus Officium defunctorum; quem solum ministri Altaris dicebant, & Sacerdos ille, qui erat desi-

De I. Præcepto Decalogi. Cap. III.

designatus ad Missam pro defunctis canendam, minime Fratres. Quapropter Capitulum generale Salmatense de anno 1551. providere volens timoratorum scrupulis, cum confirmatione, & Authoritate Apostolica statuit, ut sequitur:

479 Abfolvimus tam Chorum, quā Ministris Altaris ab obligatione recitandi vigilam trium lectiōnēm pro mortuis, prout bātētū observatum est. Et in recompensationem, pro debito justitiae, & charitatis, ordinamus, & ita servari volumus, ut nullus festis, aut oītāz etiam solemnibus obstantibus (præter oītāz Pasche, & Pentecostes) eorum Officium pro ipsis defunctis, cum novem lectiōnibz qualibz hebdomada semel ab omnibus, & singulis fratribz tam in Choro, quam extra existentibus perfruatur. Et in manē sequitur pro ipsis una Missa de Requie cametum, si non sit dies multum solemnis, &c. Et hoc inviolabiliter in omnibus Conventibus nostris Ordinis obserueretur, sicut que tam Prelatorum, quam Cantorum conscientias oneramus, &c. Ad que omnes, & singuli teneantur, etiam Magistri, & actuales lectores, sicut dispensationibus non obstantibus.

480 Haec est historia, & forma statuti, ac præcepti, ubi constat præcisè, & semper exprimi fratres, numerum quoniam sicut dispensationibus non obstantibus.

481 Ita per Officium defunctorum semel in hebdomada recitandum fuit subrogatum loco nocturni, & Missæ, unde sicut cerum est, quod nocturnus, & Missa non obligabat Sorores, cum non sint Ministri Altaris, sed solum fratres Ministri Altaris, Donatus cit. n. 3. ita nec Officium semel in hebdomada recitandum obligare potest, nam in favorabilibus subrogatus fortitur naturam eius, cui subrogatur. Exclusio ab onere est favorabilis, adeoque si sorores erant exclusæ à priori onere, sunt etiam exclusæ à posteriori subrogato loco prioris.

482 Item in præcepto Officii includitur onus celebri, & cantandi Missam die sequenti, quod non offici Sorores; ita nec onus Officii.

483 Denique commutatio Nocturni in totum Officium fuit facta in recompensationem, pro debito justitiae, ut in n. 479. quod debitum justitiae in fratribz locum habet, qui ex elemosynis, & donis à beneficioribus legatis vivunt, juxta dicta n. 474. minime in toroibus, quibus vivunt ex propriis dotibus.

484 Non adducas pro obligatione confutudinem. Quia non est constans; nam si meæ experientia fidem adhibere velis, pro certo habeo plurimum annum experimento, nullam recenti Ordinis Monialem obligationem tamquam certam tenere, sed alias eam non adfert certè putantes, alias vero scrupulantes, dubitantes, & inde confutentes, an pro ipsa extet præceptum sub mortali ad id obligans, vel non?

484 Ceterum confutendum (si que sit) gratis data, nulla obligatio sequitur. Confutudo enim ex m. 239. potest esse duplex, una præter legem, quæ ipsa obligationem inducit, & ad hanc requiritur, quod sit introducta animo se obligandi, ut in m. 240. Alia secundum legem, quæ non ipsa obligationem inducit, sed supponit præceptum, quod obligationem inducit, & ipsa est solum observantia præcepti; adeoque si præceptum cadit, etiam obligatio, confutendum non obstante.

485 Confutudo in re nostra (si que sit) non est, quod Moniales credant se esse obligatas ex confutudine, sed ex præcepto obligante fratres ad mortale, unde est confutudo secundi, non primi generis; cum igitur si luce clariss. probatum, præmissum præceptum non habere locum, sed cadere pro Monialibus, dicendum est, obligationem recitandi semel in hebdomada Officium defunctorum (confutendum non obstante) non habere locum, sed cadere pro Monialibus.

486 Confirmatur; quia confutudo (si que sit) non est, quod Moniales credant se esse obligatas ex confutudine, sed ex præcepto obligante fratres ad mortale, unde est confutudo secundi, non primi generis; cum igitur si luce clariss. probatum, præmissum præceptum non habere locum, sed cadere pro Monialibus, dicendum est, obligationem recitandi semel in hebdomada Officium defunctorum (confutendum non obstante) non habere locum, sed cadere pro Monialibus.

487 Confirmatur; quia confutudo (si que sit) non est, quod Moniales credant se esse obligatas ex confutudine, sed ex præcepto obligante fratres ad mortale, unde est confutudo secundi, non primi generis; cum igitur si luce clariss. probatum, præmissum præceptum non habere locum, sed cadere pro Monialibus, dicendum est, obligationem recitandi semel in hebdomada Officium defunctorum (confutendum non obstante) non habere locum, sed cadere pro Monialibus.

488 Confirmatur; quia confutudo (si que sit) non est, quod Moniales credant se esse obligatas ex confutudine, sed ex præcepto obligante fratres ad mortale, unde est confutudo secundi, non primi generis; cum igitur si luce clariss. probatum, præmissum præceptum non habere locum, sed cadere pro Monialibus, dicendum est, obligationem recitandi semel in hebdomada Officium defunctorum (confutendum non obstante) non habere locum, sed cadere pro Monialibus.

489 Qui plura Beneficia pinguis possident, non tenent, ut plura Officia, sed satisfacit uno: sicut concubitus codicis die pluribus festis, satisfacunt fideles uni Missæ assistendo, quia pia Mater Ecclesia vult multiplicare titulos, non satisfactiones.

490 Hinc Beneficiati omitendo tenentur ad restituendam in conscientia, etiam ante sententiam Iudicis: vid. in pag. 2. Propri. 20. ab Alex. VII. damn. onus autem restituendis non oritur, nisi ex iustitia communativa lefa: v. num. 524. 512.

491 Si sint in factis, peccant omitendo horas duplices, contra iustitiam, & Religionem, in confessione exprimendo, quia ex vi beneficium tenetur ratione contractus cum Ecclesiæ, à qua beneficium datur ob officium, c. fin. dis. 92. cap. fin. de rescript. in 6. & Pius Quintus motu proprio: Consit. incip. Ex proximo Lateran. 1571.

492 Hinc Beneficiati omitendo tenentur ad restituendam in conscientia, etiam ante sententiam Iudicis: vid. in pag. 2. Propri. 20. ab Alex. VII. damn. onus autem restituendis non oritur, nisi ex iustitia communativa lefa: v. num. 524. 512.

493 Qui plura Beneficia pinguis possident, non tenent, ut plura Officia, sed satisfacit uno: sicut concubitus codicis die pluribus festis, satisfacunt fideles uni Missæ assistendo, quia pia Mater Ecclesia vult multiplicare titulos, non satisfactiones.

494 Obligationis ad horas ex Beneficio, si eas culpabiliter omittat primis sex mensibus post acquisitionem possessionem, peccat solum mortaliter; si elapsis, ultra mortale tenetur ad restituendum fructuum pro rata omisitionis; ita ut pro toto Officio tenetur restituere fructus omnes illius diei; pro Matutino, aut reliquo horis medium partem; pro una ex horis sextam partem. Ex Concil. Lateran. ex Pio V. cit. n. 262.

495 Ceterum, qui ex Beneficio haber alia onera præter recitationem Officii, vel est Episcopus, &c. omitting, solum tenetur restituere partem fructuum correspondente oneri horarum, nempe tertiam, vel quartam partem. In Hispania praxis est de quinta parte. Gobat. tom. 1. tract. 5. num. 537.

496 Restituendam facienda est fabricæ Beneficii, vel pauperibus, etiam ipsi Beneficiato; si est pauper, per Bafem. Item applicari potest ad meliorandam domum, & prædia Beneficii, que etiam veniunt nomine fabricæ Beneficii.

497 Restitutio non potest suppleri per eleemosynas à Beneficiario de fructibus Beneficij antea factas ratione cuiusdam anticipata solutionis; quia nec solutio antecedit debitum ex culpa, nec pena delictum; potest autem suppleri per eleemosynas factas post omissionem horarum, quamvis non isto intuitu, ob virtutalem intentionem, qua dans eleemosynam, satisfacere intendit obligationibus, quas suis peccatis contraxit: vid. in pag. 3. Propos. 33. ab Alex. VII. damn.

Item potest obtinere condonatio restitutio per recursum ad Sacram Penitentiarium.

498 Si Beneficium sit tenue, puta, si ex eo non percipias tertiam partem ad mediocrem & honestam sustentationem requiriunt, quia alii Clerici sunt conditiones, & loci, communiter uti solent, teneri sub mortali ad horas, docet communior opinio. Non teneri, sed sufficere, si ex gratitudine ores pro benefactori, probabile putat Tambar cum Diana.

499 Si vero plura Beneficia tenuia habeas ad tertiam partem tua sustentationem sufficiunt, teneris ad horas: quia notabiliter sustentationem ab Ecclesia recipis.

500 Illud est Beneficium, vel patrimonium ad honestam sustentationem sufficiens, ex Trid. sif. 21. cap. 2. quod ab Episcopis in suis respectivis locis praescribitur. In Synodo Panormit. de anno 1629. & 1679. nro. 97. declaratur, debere esse Panomini feitorum 60. in Diocesis vero ad minus feitor. 40. v. tom. 3. nro. 50. & 68.

501 Præstitionia, videlicet portiones deducere ex Beneficiis redditibus, que adolescentibus assignari solent, ut sustententur in studiis, & inde possint Ecclesiae servire, inter Beneficia, saltem quod effectum recitanti horas, à S. Pio V. comprehenduntur, si dentur in titulum perpetuum, & annexum habeant aliquod spirituale obsequium, quod per laicum exerceri non possit. Sunt autem Beneficia simplicia, alia Beneficia non impedita; at non sunt Beneficia, nec ad horas obligant, si in temporali obsequio consistant.

502 Beneficium namque est illud, quod confertur à Prelato persone Ecclesiastica ad Officium Ecclesiasticum exercendum. Et propriè definitur: *Jus perpetuum percipiendi redditus ex bonis Ecclesiasticis, proper aliquod Officium spirituale, auctoritate Ecclesie institutum.* Unde differt a patrimonio, quod est *jus percipiendi redditus ex bonis laicalibus*; puta paternis, maternis, &c. Hinc non tenentur ad horas illi, qui habent Capellaniam non sacram, quia videlicet sine auctoritate Episcopi à laicis solet conferri, quia licet hoc fructus afferat, non est vere Beneficium.

503 Non tenetur Vicarius Beneficij, aut Coadjutor cum futura successione, etiam si gaudeat stipendi suo laboris, vel aliqua beneficij portio: quia ille non est beneficiarius, sed ejus substitutus; & ille non est beneficiarius, sed erit.

504 Qui vero habet Capellaniam sacram, que collativa vocatur, quatenus Episcopi auctoritate conferret, tenetur ad Officium; quia huc est vere Beneficium. Idem dic de habitibus Beneficia manuaria, ad nutum videlicet superioris, & anovimbia. Ita & de habitibus Beneficij in commendam, videlicet in administrationem, sive in perpetuum, sive ad tempus: quia est vere Beneficium.

505 Intrusus, qui nulliter beneficium obtinet, quia simoniæ, cum excommunicatione, &c. eximunt Sanchez, & Castrop. Comprehendunt in obligatione Officii Bonacini, & alii. Ratio 1. opinionis, quia hic ne habet titulum beneficii, nec fructus facit suos; sed tenetur illud relinquere, hos refutare.

506 Qui solo titulo Ordinis, aut alio, qui non sit beneficii, seu capellania collativa, tenetur ad horas, non tenetur restituere; quia non percipit fructus obonus Officii. Nec qui est obligatus ad horas titulo beneficii, tenetur restituere, si horas omisit ex invincibili ignorantia, bona fide, oblivione, iusto impedimento, aut ex alia causa sine culpa; quia non debetur in conscientia pena, ubi non est culpa.

507 Qui causa aliquo accidentali fructus non percipit, puta ob anni sterilitatem, vel quia futes depopulati sunt; qui fructus pro pensione solvit, tenetur ad horas; quia voluntarie onus suscepit, Mendo n. 39.

508 Pensionarius non tenetur ad horas; quia pensio non est beneficium, sed jus percipiendi fructus ab eo, qui habet beneficium. Si vero pensionem percipiat ut Cle-

ricus, videlicet, non ob facultate obsequium, sed titulo clericali, & spirituali, tenetur non ad Officium magnum; sed ad parvum B. Mariae, sub onere restitutio fructuum illius diei, ex Conf. S. Pii V. Si autem ex titulo, v. gr. Ordinis, sit obligatus ad Officium magnum; non tenetur ad parvum B. Virginis, sed satisfacit per solum magnum, quia non presumitur, quod Pontifex voluerit illum alio gravare oneris, sed solum quod clericis pensionarius non sit liber ab orando.

509 Tunc dicitur habere pensionem ut Clericus, quando, ut illam habeat, necessario requiritur, ut sit initiatus prima tonsura. Potest autem penso dari Clerico, aut Religioso, non titulo Clericali, sed alio titulo, sicut & laico, v. gr. ob meritâ, secundum, in opere, &c. & tunc non obligat ad Officium Virginis; quia non datur illi, ut Clerico.

510 Cardinalis tenetur ad horas statim, ac scit se esse nominatus à Papa, Mendo cit. n. 43, quia est Caput illius Ecclesie, cuius habet titulum; unde sicut Abbes, Priors, Decani, & similes, qui sunt Capita Ecclesiastria, eo solo titulo tenentur; ita illi. Tunc quia Cardinalatus est beneficium majus, habens titulum Ecclesie, insuper fructus, & redditus.

DE DISTRIBUTIONIBUS

511 F Use agit Leander p. 6. tr. 8. disp. 6. ex quo: Non potest quis ad Canonicatum promovere, nisi intra annum valeat Ordine sacro insigniri: v. tom. 3. pag. 618. num. 106.

512 Canonici, & Præbendati distributiones lucrantes correspondentes horas, quibus assistunt. Quando sine legitima causa Choro defunt, illas amittunt; & si accipiunt, restituere tenentur. Quia sunt alii, qui interfuerint, dividenda, v. num. 465.

513 Conceditur a Trid. sif. 24. de reform. cap. 12. ut abfque illa causa quam levamini possint à Choro per tres menses abesse; qui tres menses possint esse continui, vel interrupti ad libitum, dummodo computentur cum respectu ad totum annum. Quo tempore possunt lucrari fructus Canonici annos, minime distributiones, quia iste Chori assistentiam exposcent. S. Congr. Concil. apud Leand. part. 6. tr. 8. disp. 6. q. 136. Qui absences sunt recreationis causa, non lucrancor, nisi fructus Præbendarum, non autem distributiones quotidianas, sive sunt antiquæ, sive nove, ex cap. 3. sif. 21. & 22. quia sunt distinctæ à præbendis.

514 Si ultra dictum tempus sine legitima causa à Choro defunt, eos peccare mortaliter, nisi parvitas materie excusat, puta per integrum horam, aut, nisi raro, putat, aut quater in anno contingat, docet Leand. cit. qu. 33. & seqq. quia ex Jure Canonico, d. num. 440. asperguntur ad assistentiam Chori sub pena excommunicationis ferende, & depositionis.

A mortali autem eos excusat Tambar. lib. 2. in dec. cap. 5. §. 4. n. 7. & alii apud Leand. cit. qu. 33. dummodo annum habent cedendi distributionibus tempore absentie; & nisi deficerint in contemptum, aut contra præceptum Superioris, vel si ex eorum defectu omitteretur officium in Ecclesia, aut non dicetur cum solennitate debita. Quia nullus adeit textus, ex quo mortaliter obligatio colligatur, v. num. 176. Cui accedit praxis multorum prudentium, qui nullum sibi scrupulum faciunt. Ita illi.

515 Si in Choro reperiantur duo, aut tres Canonici, excufantur a canendo, minime à recitando alta voce horas.

516 Si hanc partem recitent, aut cantent submissa vocce, ut ab altero Choro non possint audiiri, satisfacient præcepto Officii, minime servitio Chori, & consequenter non possunt distributiones lucranti: Quia S. Pius V. Conf. 235. prohibet, dari distributiones interessenti, sed non recitanti Officium publicè, ut fideles ad devotionem excite posse; talis est, qui submisè recitat.

517 Excipiuntur Ecclesiæ, ubi viget consuetudo, quod Canonici soli sunt praefores, & non cantent, nisi per Capellanos, & substitutos, ut sunt omnes fideles Cathedrales Hispanæ; quia consuetudo potest derogare jux positum; ut in num. 242.

518 Si cantent Musici, sufficit servitio Chori, & pro distributionibus assistentia personalis, etiam sine attentione; at non ad satisfaciendum Officium.

519 Non possunt Canonici distributiones lucranti, si per alium

alium Choro assistant, nisi ubi legitima consuetudo adit: Si notabiliter confabulent, aut alias actiones attentioni externe repugnantes exerceant.

520 Lucrari possunt, qui sunt impediti legitima causa, quia est tripes: Morbus, corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ proprie utilitas: Ex cap. unico de Clericis non residenti. in 6.

O B I N F I R M I T A T E M

521 L Ucratur infirmus, si infirmitas sit gravis, jucundus prudenti. Quando est levis, sed prudenter timerit, quod ex accessu augetur. Etiam si infirmitas sit contracta ex propria culpa. Qui podagrica laborat. Et Senex septuagenitus.

Canonicus, si post beneficium obtinentium sit cœcus, potest absens à Choro, & distributiones lucrantes. Congregat. Conc. die 11. Augusti 1618. & 20. Julii 1629. Idem docet de surdo, Diana p. 5. tr. 6. ref. 14. contra Leandrum p. 6. tr. 8. disp. 6. q. 49. qui negat de surdo, quia potest adest Choro, & Declaratio Congr. loquuntur de cœco.

522 Infirmus non lucratur, si ante infirmitatem non erat solitus assistere Choro: quia tunc infirmitas non est causa non interessendi Choro; nam si illa non esset, adhuc non interesset. Hic autem, si in ipsa infirmitate, voluntate mutata, efficaciter proponeret assistere Choro infirmitate cessante, tunc posset distributiones lucranti, quia iam infirmitas esset verè causa non interessendi.

O B CORPORALEM NECESSITATEM

523 L Ucratur Canonicus, si justa corporali necessitate timeat in vita, honore, aut fortuna. Si debeat medicinam sumere, aut emittere sanguinem. Si valetudinarius judicis medici domi se continet, aut causa mutationis aeris ad saltem recuperandam aliò se transfert. Si somno oppressus, attendere, aut recitare non valeat, quia non est in culpa, & aequivaler infirmo. Secùs, si somno nullo pœsto resistat, sed acquiescat. Qui tempore pellis gravioris aliò se confert. Qui nimis desatigatus à canto, aliquantulum se eximit, ut spiritus astutus. Qui iniuste detinetur in carcere. Secùs, si iudeat, & delictum sit probatum.

524 Injuste excommunicatus, & inde non assistens: secus, si iudeat, etiam si absolucionem petat, & iudeat denegetur, quia ex cap. Pastorali, §. Verum de apostoli. iudeat excommunicatus, est ex vi iustis ipso facto, & ante iudicis sententiam, privatus tam fructibus beneficii, quam distributionibus quotidianis. Nisi aliquid adhuc confutato lucrandi, uti dicunt esse in Hispania: vid. num. 492. Luctatur autem, si ea absolucionem petenti iudeat denegetur: quia tunc non est in culpa, qui est in absentiam a Choro.

525 Canonicus Magistralis, aut Lectoralis, non luctatur distributiones correspondentes diebus, quibus concionem, aut lectioem componit, quia ex Decl. S. Congr. Conc. apud Gascianum. Non excludit tamen hac gratia ad horam Matutini diei sequentis, quia precedent die post Vespertas recitari solet: Ex Decl. S. Congr. apud Gascianum, & Leand. cit. q. 21. o. 20.

526 Tempore autem cessationis à divinis non luctatur, etiam si ipse causam non dederit, quia in hac datur specialis prohibitory iuris, que non datur in interdicto; nam Gregor. X. in cap. 5. Canonici, §. scizuri, de officio ordinandi. in 6. decrevit, quod qui causam dedit cessationis à divinis, debet restituere Canonicos omne interesse, quod amittunt ex omisso afftentiæ divinis Officiis.

527 Non lucratur Beneficiarius, si evadat irregularis, & defit; quia irregularitas non impedit celebrationem Officii divini, nec inde assistentiam: unde non privatur distributionibus. Quod est verum, etiam si fuerit irregularis ante Beneficii collationem, quia irregularitas illicita; non invalidat Beneficii collationem. Diana, Castro, & alii contra Bonac. & alios, qui volunt, quod invalidet, & consequenter privet.

Examen Ecclesiæ.

528 Luctatur, si defit tempore, quo polluta manet Ecclesia; quia non stat per ipsum.

O B EVIDENTEM ECCLESIAE PROPRIÆ UTILITATEM.

529 Ut sita esse debet gravis, certa, & propria Ecclesiæ: non sufficit levis, dubia, aut alterius Ecclesiæ. Sufficit, si sit Ecclesiæ universalis, quia utilitas communis est propria cuiusque. Unde Bonac. in nova editione disp. 2. de horis, assert Declarat. Cardinale: *Quod si quis Beneficiarius absit à propria Ecclesiæ ad impedientium, ne Beneficiarii illius diocesis onere tributum graventur, tunc posse distributiones Ecclesiæ sua recipere. Huc applicanda sunt dicta num. 522.*

530 Canonicus, qui suum comitatur Episcopum, aut ab eo mittitur ad visitandum suo nomine limina, luctatur, quia agit propria Ecclesiæ negotium, Pontificem instruendo eis statu: ex Conf. 17. Sixti V. non sic Parochus, nisi visitatio intra binnefte perficiatur, quia ex declarat. Sacr. Congr. non potest Episcopus occupare Parochum ultra bimfest.

531 Luctatur, qui ad Concilium mittitur tanquam Theologus, Procurator, &c. Qui à suo Capitulo ad Principem, & cœ. legatus mittitur. Qui tempore Officii de mandato Capituli in computis, & rationibus Ecclesiæ faciendis, & sumendis occupatur, Canonicus, qui fide vacante est electus Vicarius Capituli, & inde defit, quia uti electus Ecclesiæ, quod occupetur unus Capituli, quād totum Capitulum Secūs, si sit electus Vicarius Episcopi: quia hie Episcopo, non Ecclesiæ servit, & idem fructus percipere potest, non distributiones.

532 Luctatur Archidiaconus visitans Ecclesiæ, jura, aut redditus sue præbendæ, quia tunc servit in re utili Ecclesiæ.

533 Non luctatur, qui absit causa voti adimplendi, qui tempore divinorum Officiorum derineretur sua pœcta confitendo, ex sua devotio Missam celebrando, nisi ei faveat consuetudo, quia absit in sui utilitate. Luctatur vero, qui tunc celebet de mandato Superioris in Ecclesiæ servitum.

534 Penitentiarius ad Confessiones deputatus, luctatur tam distributiones Chori, quām alias, quae extra Chorum lucranti solent, putat ob Litanias, Processiones, &c. dummodo in Ecclesiæ assistat, audiens, aut paratus Confessiones audire, Trident. sif. 24. de reformati. cap. 8. quia tunc censetur praefens in Choro.

535 Canonicus Magistralis, aut Lectoralis, non luctatur distributiones correspondentes diebus, quibus concionem, aut lectioem componit, quia ex Decl. S. Congr. Conc. apud Gascianum. Non excludit tamen hac gratia ad horam Matutini diei sequentis, quia precedent die post Vespertas recitari solet: Ex Decl. S. Congr. apud Gascianum, & Leand. cit. q. 21. o. 20.

536 Canonicus, qui simul cutam animarum habet in alia Ecclesiæ intra, vel extra Civitatem, sed intra Diocesim, tunc pro tempore, quo in curata Ecclesiæ refectio, actu Sacramenta ministram, aut alia, quae ad ejus curam spectant, exercens, distributiones Ecclesiæ Cathedralis aut Collegiatæ luctatur, quia habetur tamquam ibi praefens, & absens: Ex Trid. sif. 22. de reform. cap. 3. Idem dicendum venit de Parochio.

537 Canonici Examinate, aut ab Episcopo instituti Administratores piorum locorum, Visitatores Ecclesiæ dioecesis, Vicarii foranei, Deputati Monasteriorum, &c. sumendis luctantur, luctantur distributiones: fecit, si private celebret; nisi adit consuetudo.

538 Præbendati inservientes Episcopo in Officiis Capellani, Secretarii, &c. percipiunt fructus præbendæ, quia habentur pro presentibus: minime distributiones, quia

quia non sunt occupati in utilitatem propria Ecclesie, sed Episcopi; Et cap. de cetero, & cap. ad audiendum, de Cler. non resid. Interantes pariter Pontifici acquirunt fructus: Ex c. cuius dilectus de Cleri non resid, sed non distributiones, nisi privilegium habeant.

540 Interantes vero legato Pontificis, Regi, Cardinali, &c. non solum non lucrantur distributiones, sed neque fructus, si absentia à propria Ecclesia excedat tres mensies: v. n. 513.

541 Auditores Rotae Romanae acquirunt fructus & distributiones suorum præbendarum in absentia, ex confessione Clem. VII. per Bullam Cœvenit 1525. Item Inquisidores ex priv. Pauli III. & Pii V. quod ad alios Ministros, putat Fiscales, Qualificatores, Consulentes, & ad favorem fidei, extendunt Castrop. & Trullenes apud Leandrum cit. qu. 136. nam causa fidei est communis: vid. num. 529. Gaudent hoc privilegio Inquisidores, loquendo de beneficiis simplicibus, dignitatibus, & præbendis, minime de beneficiis curatis. Ex Decl. S. Congreg. ad Leand. cit. qu. 137.

542 Collectores generales Camere Apostolice, ejusque officiales, in absentia lucrantur fructus, & distributiones, ex priv. Sixti V. Maij 1590.

543 Docentes publicè in aliqua universitate, aut studio generali Theologiam, lucrantur fructus in absentia ex propria Ecclesia, ex cap. finali de Magistris, minime distributiones, ad differentiam Magistri, aut Doctoris docentis in propria Ecclesia; ut in numer. 535. Idem si legat publicè Ius Canonicum, quin licet texus loquatur de Theologia, extendit ad Ius Canonicum, quoniam æquè protegit Ecclesia. Non sic ius civile; hinc Canones studium juris Regularibus prohibent. Item lucrantur fructus, licet non distributiones, si publicè Grammaticam doceant, colligunt ex cap. Quia nonnullis de Magistris, quia ad Theologiam, & Ius Canonicum est necessaria.

544 Non sufficit, si legant in quolibet studio particulari; sed esse debet Universitas, seu studium generale, ad hunc finem à Pontifice, aut supremo Principe erectum. Ex Declat. Sacr. Congregat. apud Leandr. cit. 144.

545 Parochi, si legant ut supra Theologiam, aut Ius Canonicum, lucrantur fructus suorum beneficiorum, minime si Grammaticam doceant. Ex Declat. S. Congr. apud Leandr. cit. qu. 144.

546 Præbendari studentes fructus præbendarum lucrantur, licet non distributiones, si studente publicè Theologia; aut Iuri Canonico in Universitate, aut studio generali, ut supra, & ibi studentes majori parte anni committentur de licentia Ordinarii, ex Declat. S. Congr. quia ad Ordinarium spectat examinare super etatis, sufficientia, an divinus cultus ob eorum absentiam detrimentum patiat, & alia à iure requisita.

547 Alter et dicendum de Parochi: nam ex Trid. fest. 23. de reformat. cap. 2. non permititur Episcopis concedere licentiam Parochi, ut à propria Ecclesia absim ultra biennium, nisi ex gravi causa, qualis non est studium in Parochio. Sic accedit Decl. S. Congr. Conc. 22. Februario 1590. que Censuit, Parochia causa studiorum non esse dandum licentiam, cum hodie per Concilium non admittantur, nisi qui per concursum magis idonei fuerint iudicati.

Premissam licentiam concedere potest Episcopus Præbendarius, & beneficiarius non curatis, nonnulli ad quinquennium, ex c. finali, de Magistris. At eam extende posse ad septimum, tenet Leandr. cit. qu. 153. ex alio posteriori cap. cum ex eo de elect. in 6. tom. id.

548 Si beneficium constat ex solis distributionibus quotidiani, absentes ratione studii, eas lucrantur omnes, demptis tertia parte. Quia tunc distributiones illuc succedunt loco fructuum. Ex Declat. Sac. Congreg. apud Leandr. cit. qu. 154.

549 Denique Episcopus dispensare non potest, ut Præbendarius, aut Beneficiarius, qui abest recreationis causa, distributiones percipiat; quia talis perceptio est prohibita à Trid. fest. 24. de reform. c. 12.

De Hoc Caducis, Beneficiaris, & distributionibus, agunt Maistrus disp. 14. & num. 47. Diana part. 2. tr. 22. Jo: de la Cun. pag. 52. Bonac. tom. 1. pag. 686. Castrop. tom. 2. tral. 7. disp. 2. & 3. Busemb. lib. 4. cap. 2. d. 2. Gobat. tom. 1. tral. 5. & maximè Leandr. tom. 6. tral. 8. Donatus. tom. 3. tral. 18.

APPENDIX XII.

Addita ex Gavanto.

1 Non est relinquendum Officium Breviarii pro officio devotionis, Congr. Rit. 29. Nov. 1603.

2 Episcopus Regularis debet recitare officium juxta ritum sui Diœcesis; non Regulz. Ead. 11. Janii 1615.

3 Non potest Episcopus addere officia Sanctorum, nisi juxta Rubricas Breviarii, vel de licentia Sedis Apostolice. Ead. 8. Aprilis 1628.

4 Neque potest extendere officium concessum Civitati ad Diœcensem. Ead. 16. Januarii 1607.

5 Non potest fieri officium de Sancto, eo quod in loco sit ejus sub nomine Ecclesia, vel Reliquia, nisi proprio ritulo Ecclesia, & ubi est Reliquia. Eadem 8. Aprilis 1628.

6 Conceditur officium duplex pro Reliquia insigni, & approbat. Ead. 3. Junii 1617.

7 Reliquia insigni est corpus, caput, brachium, crux, & ea pars in qua passus est Martyr, integra. Ead. 8. Aprilis 1628.

8 Dedicatio Ecclesie Cathedralis habet octavam in Civitate tantum, & celebratur festum in tota Diœcensi. Congr. Rit. 2. Maii 1619.

9 De Sancta Canonizato non potest fieri officium sine novo Decreto Congregationis Rituum extra propriam Ecclesiam. Ead. 9. Decembris 1629.

10 Sacra Congregatio Rituum decrevit, sapientes regulares etiam teneri ad festum de Patrono loci, & officium solem, juxta Bullam Gregorii tertii decimi die 30. Decembris 1573. non tamen teneri ad ostantem eiusdem: Enim vero satis est, si fiat à clero seculari illius loci.

11 Si patroni plures dentur, seu titulares officium quidem singularium duplex erit, sed octava non concedetur nisi fecit principalis Patroni, & principalis item Titularis Ecclesie, immo neque prima classis festum erit, nisi sit solemne principale festum principalis Patroni, aut Tituli Ecclesie, quale non est Patroni translatio, & similis.

12 De Patronis minus principalibus, non tenentur regulares officium recitare, laudabile tamen est si recitent. Officium autem erit duplex Majus per annum.

13 Si accidat quod in Cathedrali fiat de Patrono loci cum Octava, veluti Mediolani de S. Ambroso, subtili Archiepiscopo hujus Cathedralis possint facere octavam in Civitate.

De Ritibus private recitationis ex eodem.

1 Convenienter status ad orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, quia sunt de textu Euangelio. Ad Symbolum item Apostolorum, ut ad Confessionem promptiores videantur. Item ad horarum initia, ad Invitatorium, ad hymnos, qui sunt Laudes Dei solemniores, inter quos Te Deum, numeramus. Ad versus quoque Nocturnorum, & post hymnos; Ad textum Euangeli ante Homiliam: ad capitula, ad cantica, Magnificat, Benedictus, & Nunc dimittis, quia sunt de textu Euangeli; ad orationes denique omnes, quibus immediate Deum alloquitur (excepto triduo Majoris hebdomadæ, &) ad preces quæ precedunt orationem.

2 Standum erit tempore Paschali, & in omnibus Dominicis à primis vesperis ad Antiphonas B.V. que dicuntur in fine officii.

3 Ad Psalmos standum est, sed plurimi sedent, non pauci partim sedent, partim stant. Ad lectio-nes quoque; in Officio B. V. parvo, in Adv. landabilius est stare, quia sunt de Euangilio.

4 Genus stendum erit ad ea verba Invitatoriæ Adoramus, & Procedamus ante Deum ad preces feriales, in Laudibus, Vesperis, & horis in diebus penitentie dicatis. Item in officio ad preces. Item in hymnis ad Veni Creator Spiritus, Ave Maria Stella, & Crux Ave Spes unica, Tantum ergo Sacramentum, si coram Sacramento, etiam latente in tabernaculo immobile, de quo non pauci dubitaverunt, quidam landabilius, ad ea quoque, o Salutaris Hostia, genuflectimus etiam in hymno Te Deum, ad versus Te ergo quasimus. Denique ad Antiphonas Beate Virginis, que di-

cuntur

De I. Precepto Decalogi. Cap. IV.

cuntur in fine officii, & ad orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, que dicuntur in fine Completorii (exceptis tempore Paschali, & Dominicis) erit genuflectendum.

5 Capit. inclinandum erit ad versus Gloria Patri, &c. ad nomen Iesu, Maris, & Sancti de quo officium recitatur. Item ad Confiteor, quod ad Primam, & ante Completorium dicitur, usque ad Misereatur inclusivè, ab eo qui dicit, & cui dicit, respectivè, in Missa.

6 Signum Crucis adhibetur debet pollici signando os, ad illud initio Matritini Domine labia mea; Item manus extensa, signando se à fronte ad pectus, & à similito humero usque ad dextrum, cum dicitur Deus in adiutorium &c. in initio horarum, non autem cum dicitur iter ad Primam post orationem Sancta Maria, Item ad versum Adiutorium nostrum, ante Confessionem, in Prima, & Completorio: Item ad Indulgiam, & ad ea in fine Prima Dominus nos benedicat, & in fine Completorii Benedictus, & custodias &c. Aliqui signum Crucis cum pollice formant in peccato, sermo autem est de iis, que consecrati, aut benedicti solent; nam adhibetur ad nuptias, vel communione usum taperia, candelabra, & similia, que mediata facio ministerio inferunt, non est peccatum mortale, nisi fiat ex contemptu. Sacrilegium reale est suppeditio piorum legatorum, vel jurium Ecclesiæ defraudatio. Peccatum contra votum est sacrilegium, quia res Deo definita violatur.

7 In Psalmis gradualibus, quacumque preces dicuntur flexis genibus, multo magis, in Penitentialibus Psalmis, Litaniis, & orationibus, que tamen Orationes à stante hebdomadaria dicuntur. Ad alia non incongrue fideatur, persecutum sibi pectus aliqui ad Agnus Dei, sicuti fit in Missa, bene verò persecutum ad ea in Confessione, mea culpa, ut idem fit in Missa.

CAPUT IV.

DE SACRILEGIO.

550 Sacrilegium, est lesio, seu violatio rei sacrae. Res sacre sunt ea omnia, que ad cultum divinum sunt destinata. Est triplex; personale, quo personæ sacre; locale, quo locus facit; & reale, quo alia res sacre violantur.

PERSONA SACRA

551 Est, que per votum, aut ordinem sacram est. Deo specialiter dicata. Tribus modis ladi potest: 1. Per violentam manus injectionem; 2. Per usurpatam jurisdictionem, personas Ecclesiasticas ad judicium secularis trahendo, vel iisdem vestigialia impounding; 3. per actionem venereum, sive exterrant, sive internant.

552 Probabile est, non esse opus in Confessione aperte, an votum sic solemne, vel simplex, quia non differt in specie, sed accidentaliter, secundum magis, & minus. Nec an dupliciti titulo persona sua faciat; quod faciliter sit Sacerdos, & Religiosus, quia mortaliter est una numero malitia. Unde sufficit dicere: Habui copulum cum habente votum castitatis.

553 Religiosi, qui suis tacitibus polluit secularem, peccat contra castitatem, sive propriam delectationem habent, sive non; quia voto adstrinxerunt, qui abutitur suis hebetum specie, sed accidentaliter, secundum magis, & minus. Nec an dupliciti titulo persona sua faciat; quod faciliter sit Sacerdos, & Religiosus, quia mortaliter est una numero malitia. Unde sufficit dicere: Habui copulum cum habente votum castitatis.

554 Secundum, ladietur sacrilegè per furum tribus modis. Scilicet, quando quis furatur: 1. Sacrum de sacro, hoc est rem sacrum, ut calicem, velem, & bona propria Ecclesiæ, in loco sacro; 2. Sacrum de non sacro, scilicet rem sacram in loco non sacro, nempe extra Ecclesiæ; 3. Non sacram de sacro, scilicet, rem profanam non sacram, v. g. pecuniam, aut aliam rem, que sit Ecclesiæ, aut ejus custodie tradita, deposita, aut ei accommodata.

555 In his furtis sacrilegium committitur, quia in his tantum rei sacrae, & loco sacro injuria infertur, minime in exteriori; quare si quis crumentum divitii, pecuniam Parochi, quam esti jure Ecclesiastico, nomine tamen suo, non Ecclesiæ, possideret, futurum, sacrilegium non committit, nisi fiat cum notabilis injuria loci sacri.

556 Tertiò, ladietur per pollutionem: ut à n. 568.

557 Quartò, per actus repugnantes ejus immunitati: ut à n. 605.

ECCLESIA CONSECRATA EXERCITUR.

558 Si parientes secundum maiorem patrem simul dicuntur, et corrumpunt: minime, si defraudentur successivè, aut tandem Ecclesia tota rediscutetur: quia tunc secundum prudentem hominum existimationem censetur eadem perseverare: secundus, si tota simul, licet potest rediscutetur.

559 Nec exercit, si parientes integris remanentibus, rectum, & alia opera lignea ruant, aut comburantur, quia confectatio magis principaliter parientes inest; hinc in parientibus collocantur Crucis: v. n. 585.

560 Ecclesia vero benedicta non amittit bencditio-rem parientibus defraudentibus, quia benedictio inest solo.

561 Si tamen defraudentur absque spe, ut rediscutetur, go ipso amittit privilegia loco sacro competencia.

ECCLESIA POLLUITUR.

562 Primo, per injuriosam exusionem, nempe, si injuriosa fuerit exulta igne. Ex Concil. Niceno, Diana p. 8. tr. 7. resol. 93.

563 Secundò, per seputuram excommunicati vitandi, aut infidelis etiam infantis; minime, si sit filius parentis fidelis, licet decesserit sine baptismio; quia est

par